

**De Geschiedenis van
de Evangelische Gemeente
'Eben Haëzer'
te Roderesch.**

Auteur: Arend Kroes
Medio 2011

1. Inleiding

Dit verhaal beschrijft de geschiedenis van de Evangelische Gemeente te Roderesch. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de ontstaansgeschiedenis, het leiderschap van de gemeente en de ontwikkeling van het ledenaantal. Verder zal enerzijds aandacht worden besteed aan de invloed van belangrijke landelijke ontwikkelingen op de gemeente en anderzijds de invloed van de gemeente in de omgeving. Tenslotte zal kort ingegaan worden op de relatie en samenwerking met de gemeenten in de omgeving.

2. De ontstaansgeschiedenis (1921): zuster Michielsen

Bij het ontstaan van de Evangelische Gemeente 'Eben Haëzer' te Roderesch, speelde zuster Michielsen een centrale rol.

Catholijntje Johanna Michielsen werd op 9 april 1876 geboren in de provincie Zeeland. Zij voelde zich aangetrokken tot het helpen van mensen, vandaar dat zij in Rotterdam zuster werd in een "Tehuis voor gevallen". Zij werd geïnspireerd door de christelijke naastenliefde en wilde haar leven in dienst stellen voor de arme medemens. Zij kwam in contact met ds. J.A. Visscher, die als Hervormd predikant werkzaam is geweest onder de armen in Rotterdam. Ook ds. Visscher had een roeping om onder de armsten te werken en te evangeliseren. Ds. Visscher werd beroepen in het Friese dorpje Rottevalle en het gehucht Houtgehage. Daar was de armoede enorm. "Hier heerst de armoede, de zwarte armoede in bleke lichamen en holle ogen, de armoede die onafwendbaar tot misdaad voert" zo schrijft hij in de Nieuwe Rotterdamse Courant. De situatie op de arme Friese heide raakte zuster Michielsen en bewoog haar (in 1910) om ds. Visscher te helpen om onder de arme bevolking te werken. Het werk breidde zich uit naar Opende (Fr.) en Tolbert (Gr.). Zij zetten zondagschoolwerk en verenigingen op. Het opzetten van zangkoren, muziekkorpsen, knapen- en jongelingsverenigingen waren onder andere het resultaat van hun werk. Vanuit Tolbert kwam zuster Michielsen in Roderesch en Alteveer terecht. In Alteveer was al een zondagschoolwerk begonnen door een zekere Derktje Been. De zondagschool werd gehouden in een schuur en werd bezocht door ca. veertig kinderen. Derktje Been werd weer ondersteund door evangelist Togtema uit Roden. Er is een contact met zuster Michielsen ontstaan en zij werd gevraagd (in 1921) in Roderesch, Alteveer en Steenberg te komen werken. Zij heeft dat als leiding van God ervaren en is Pro Deo aan de slag gegaan. Zij werd ondersteund door giften; in eerste instantie vooral vanuit haar thuisgemeente uit Rotterdam. Zuster van Marle is vanuit Rotterdam met bij zr. Michielsen meegegaan en heeft haar op allerlei gebied enorm geholpen. De toestand op Roderesch en Alteveer was vergelijkbaar met de situatie zoals zij aantreffen op het Friese platteland. Naast enkele keuterboertjes, met kleinschalige ontginning was er op de Drentse heide sprake van min of meer illegale vestiging in plaggenhutten¹ en keten. Zelfs woonholten onder de grond werden er aangetroffen. De bewoners probeerden aan de kost te komen als boerenknecht, eekschiller², bezembinder, stoelmatter etc. Alles wat maar met de handen te maken was werd

---

¹ In die tijd werd een plaggenhut in één nacht gebouwd en als er eenmaal rook uit de schoorsteen kwam kon men er blijven wonen.

² `Eek` is de gedroogde bast van de eik, na het toevoegen van water wordt het `run` genoemd. Run werd vroeger gebruikt voor het looien van huiden.

aangegrepen om iets te verdienen. Armoede was troef en de kans hieraan te ontsnappen was klein.

Eerst werkte zuster Michielsen samen met Derktje Been, maar de samenwerking was van korte duur. Derktje Been kon maar moeilijk met zuster Michielsen samenwerken. Na een half jaar samenwerken werd de zondagschool opgeheven. Vanaf dat moment trok zuster Michielsen haar eigen plan en kocht een stukje heide en liet een evangelisatiegebouw neerzetten. Het kreeg de Bijbelse naam 'Eben Haëzer' (de naam betekent: "toe hiertoe heeft de Here ons geholpen"). Het werk werd onder het gezag van de Hervormde kerk uitgevoerd (Hervormde evangelisatie). De zaken werden voortvarend aangepakt met het opzetten van zondagschoolwerk en later werden er ook kerkdiensten georganiseerd. Daarnaast werd er hulp verleend aan de arme gezinnen door kleding uit te delen en voedsel te verstrekken. Zuster Michielsen omschreef de situatie als volgt: "Veel heide en woeste grond, menig hutje, vele krotjes en een arme bevolking. Evengoed zondags werken als door de week, zowel de mannen als de vrouwen. De beste kleren worden door de kinderen in de week gedragen, dan moesten ze naar school. Zondags lopen ze blootsvoets, hebben een oude plunje, wat weinig meer is dan vodden". De zondagschool werd aanvankelijk weinig bezocht.

3. De opbouwperiode (1925 - 1950)

Als hulpmiddel bij het leggen van contacten werd door zuster Michielsen het fototoestel gebruikt. Het fotograferen was voor de bewoners daar volledig nieuw. Hierdoor lukte het om vrijwel overal binnen te komen. Regelmatig werd zij zelfs gevraagd of de zuster deze week wel een foto zou willen maken. Pas drie jaar na het trouw afleggen van bezoeken en de helpende hand bieden begon er iets bij de bevolking te veranderen. Zij schreef daar over in het kerkblaadje "Onze Gids" van haar thuisgemeente te Rotterdam: "Het volkje begon iets te voelen als: U hoort bij ons, u moet hier wonen. De meeste zagen toen alleen het materiële voordeel, maar de stoffelijke hulp werkte samen met onze geestelijke arbeid om de oren te openen voor de boodschap van het evangelie."

Na enige tijd bezochten vrijwel alle kinderen in Roderesch, Alteveer en Steenberg de zondagschool. Op een foto uit die tijd telde ik ca. 100 kinderen.

Zuster Michielsen werd bij haar werk inmiddels ondersteund door leden van de plaatselijke kerken. Uit de beschikbare gegevens en verhalen die heb gehoord kreeg ik de indruk dat de samenwerking met de plaatselijke kerken geen structurele basis had; er was telkens sprake van een individuele samenwerking. Zo waren er vrouwen³ uit de buurt die haar hielpen met naaiwerk en een zekere Reitse van der Schuit die haar de traktaatverspreiding voor zijn rekening nam.

Toen het vertrouwen gewonnen was werd ook in Roderesch en Alteveer het verenigingswerk met grote voortvarendheid van de grond getild. Hierbij werd gebruik gemaakt van eerdere ervaringen. Zelfs toneel- en fietsclubs werden opgericht. Het gebouw te Roderesch werd zodoende een sociaal, cultureel en geestelijk centrum voor de omgeving.

In 1960 kreeg zuster Michielsen op 84-jarige leeftijd een onderscheiding en werd geridderd in de orde van Oranje Nassau. In het dorpje Roderesch met haar ca. 250 inwoners is een straat naar haar genoemd, de zuster Michielsenstraat.

³ Tine Volkers en Jetske de Jong-Hummel verrichtten naaiwerk waarmee ze het werk van zr. Michielsen ondersteunden

Het verenigingsleven floreerde. De zondagschool en de kerkdiensten werden goed bezocht en veel vrijwilligers leverden hun bijdrage. De predikanten uit Roden preekten regelmatig in het kerkje. Heel vaak werden de diensten opgeluisterd met zang van het koor. Er werd veel uit de bundel van Johannes de Heer gezongen; kennelijk had de maranatha beweging die onder leiding van Johannes de Heer is ontstaan een invloed op de ontstane gemeente. De mate waarin deze invloed is geweest op de gemeente is niet meer te achterhalen. Wel kan hier de kiem gelegd zijn voor de veel meer evangelische koers die de kerk later is ingeslagen.

4. De evangelisten (1946 – 1994)

Na de tweede wereldoorlog kwam zuster Michielsen op een leeftijd dat ze al het werk niet meer alleen af kon. Er werd besloten iemand naast haar aan te stellen. Ze kwam in contact met evangelist Van 't Wout, die op haar verzoek met zijn gezin naar Roderesch verhuisde. De samenkomsten werden vanaf 1946 door Van 't Wout geleid. Hij behoorde tot de vrije Baptisten en zijn aanpak verschilde nogal van zuster Michielsen. Na enige tijd ontstond hierdoor een kloof. Dit leidde er toe dat zuster Michielsen opnieuw begon met het organiseren van eigen samenkomsten. Het gebouw Eben Haëzer was echter niet meer tot haar beschikking. In 1955 vertrok Van 't Wout als zendeling naar Afrika (Kongo). Tot voor kort bestonden er nog contacten tussen deze evangelist en bewoners van Roderesch. Na de periode Van 't Wout nam in 1955 evangelist Heidema zijn taken over. Ook met deze evangelist is het niet tot een samenwerking gekomen met zuster Michielsen en haar achterban. Het gevolg was dat er vanuit Roderesch en Alteveer vrijwel geen gemeenteleden overbleven. De gemeenteleden kwamen van verder uit de regio. Leek, Zevenhuizen, Een, Groningen, overal kwamen de mensen vandaan om de samenkomsten te bezoeken. Heidema was sterk beïnvloed door de Osborncampagne (zie ook bijgaand kader). Met de komst van Osborn is er veel aandacht voor de gaven van de Geest en er ontstonden in geheel Nederland vele pinkstergemeenten. In 1979 werden de statuten aangepast en werd de naam Gewijzigd in "Volle Evangelie Gemeente Eben Haëzer". Naast Osborn had J.E. van den Brink van "Kracht van Omhoog" een grote invloed op de gemeente. In deze leer werd de erfzonde ontkend. Alle zondige eigenschappen waren het werk van

Vijftig jaar geleden woedde er een kleine burgeroorlog in kerkelijk Nederland. De strijd ging over het optreden van de Amerikaanse opwekkingsprediker en gebedsgenezer T.L. Osborn van 22 tot 31 augustus op het Malieveld in Den Haag en van 3 tot 7 september op het Bodenterrein in Groningen. „Voor alle mensen van alle richtingen vrije toegang", stond er in de folders van Osborn. „Breng de zieken mee. Geloof in God."

In het Noorden vormden hervormden, gereformeerden, christelijk-gereformeerden, lutheranen, doopsgezinden en remonstranten een gemeenschappelijk front tegen Osborn. In de Nieuwe Drentsche Courant publiceerden elf predikanten een indringende waarschuwing om zich niet met Osborns acties in te laten. „Ze brengen veelszins roes en opwindung, als deze uitgewerkt zijn volgt de leegte." Veel beter kon men zijn heil zoeken bij „de rustige, en misschien weinig in het oog vallende maar toch zo werkzame arbeid van het evangelie". De dominees bedoelden hun eigen prediking en het dagelijks bidden en Bijbellezen.

Bron: Nederlands Dagblad 4 september 2008

demonen. Spreken in tongen was voornamelijk het teken dat je de Heilige Geest hebt ontvangen. Het was wel een tijd waarin er veel gebeurde; er was een sterk jongerenwerk en de samenkomsten werden goed bezocht. Het zaaltje met een capaciteit van 100 personen was regelmatig overvol. Echter er kwam ook verdeeldheid. Uit overleveringen heb ik van veel excessen in de sfeer van demonuitdrijvingen gehoord en velen zijn teleurgesteld geraakt. Gemeenteleden trokken weg naar andere (pinkster) gemeenten in de omgeving. Anderen haakten af. In 1987 trok een grote groep uit de gemeente weg; daaruit is uiteindelijk een pinkstergemeente “De levensbron” te Zevenhuizen gegroeid, aangevuld met christenen uit de omgeving. Daarna volgen roerige jaren; een aangeslagen gemeente bleef achter. Soms zaten er nog maar 30 personen in de samenkomst. Jeugdwerk stond nagenoeg stil. Voor Heidema werd een andere voorganger gezocht. F.Keller werd in 1991 beroepen als voorganger van de gemeente. Keller heeft zich na een jaar om persoonlijke redenen terug. In 1994 werd L.Kraak als voorganger aangesteld. Ook hij heeft zich binnen een jaar moeten terugtrekken in verband gezondheidsredenen.

Broeder Heidema is momenteel 90 jaar en bezoekt nog steeds de samenkomsten.

5. Gemeente zonder voorganger

Vanaf 1995 tot 2010 heeft de gemeente geen voorganger. De gemeente werd geleid door een bestuur van 3 tot 6 personen. In het begin waren een aantal broeders vanuit het bestuur met pensioen en konden zodoende veel tijd aan de gemeente besteden. Er kwam min of meer een tegenreactie op de excessen die werden ingegeven vanuit “Kracht van Omhoog”; de gemeente werd veel gematigder. Spreken in tongen en profetieën kwamen nauwelijks meer voor. In 1998 werd de naam gewijzigd in “Evangelische Gemeente Eben Haëzer”. Ook werd de rechtsvorm gewijzigd van “vereniging” in “kerkgenootschap”. In 2002 zijn deze wijzigingen ook in de statuten doorgevoerd. Er kwam weer rust in de gemeente en het aantal gemeenteleden stabiliseerde zich rond de 60-70 personen. Jeugd- en tienerwerk werd weer voorzichtig opgepakt.

In 2003 trad een nieuw bestuur van 5 broeders aan; deze broeders werden ingezegend als oudste. Dit gaf weer een impuls voor de gemeente. Er werd een visie voor de gemeente opgesteld en de gemeente werd onderverdeeld in zes huiskringen. Met deze visie wil de gemeente van betekenis zijn in de nabije omgeving en zo invulling geven aan de Bijbelse opdracht om het evangelie bekend te maken aan alle mensen. De gemeente werd vanuit deze visie onderwezen, eerst vanuit eigen kring. In 2007 werd er een consulent aangesteld, die verder vorm kon geven aan de visie en de gemeenteopbouw. Er kwamen weer Bijbelstudies, discipelschapstrainingen, evangelisatiebijeenkomsten, agapecursussen, doopcursussen etc. Ook lieten er zich mensen dopen. Jaren heeft de gemeente het zonder dopelingen (of een enkele) moeten doen. De laatste jaren wordt de gemeente weer verblijd met jaarlijks een 3 tot 8 dopelingen. Het ledental bedraagt momenteel ca. 90. De samenkomsten zijn weer regelmatig goed gevuld.

Omdat het huidige oudstenteam uit leden bestaat met een fulltime baan werd uitgezien naar een voorganger voor de gemeente. In de gemeentevisie past een fulltime voorganger. Per 1 augustus 2010 is br. F. van Herwijnen als parttime voorganger aangesteld.

5. Samenwerking.

De gemeente is niet aangesloten bij een landelijk orgaan, maar is een zelfstandig kerkgenootschap. Wel wordt de samenwerking gezocht met andere (evangelische) kerken in de omgeving. Zo worden gezamenlijk op (kerst)markten gestaan met evangelisatielectuur, gezamenlijke praise-avonden georganiseerd, het vluchtelingenwerk wordt gezamenlijk opgepakt, bidstonden voor de vervolgte kerk worden samen gedaan. Kerken die actief op deze fronten met de gemeente samenwerken zijn: de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt te Roden, de Baptistenkerk in Nieuw Roden en De levensbron te Zevenhuizen. Ook wordt er actief bijgedragen aan de interkerkelijke vakantiebijbelclub te Zevenhuizen, waar jaarlijks ruim 150 kinderen te verwelkomen zijn.

6. Conclusie.

De Evangelische gemeente is in 1922 begonnen met de Bijbelse opdracht om voor de armen te zorgen. De gemeente had een sterk plaatselijke functie. Door veranderende tijden, verdeeldheid en invloeden van de pinksterbeweging, haakten leden uit de directe omgeving af en werden leden uit een verdere omgeving aangetrokken. De gemeente vervulde steeds meer een regiofunctie. Vanaf 2003 is er weer een visie ontwikkeld om actief te zoeken naar mogelijkheden om in de directe omgeving van meer betekenis te zijn en de omgeving te dienen met het evangelie van Jezus Christus.

Bronnen.

Impeta, C.N. 1972. *Kaart van kerkelijk Nederland*, Kok: Kampen.

Laan, C. van der. 1982. *Pinksteren in beweging, 75 jaar pinkstergeschiedenis in Nederland en Vlaanderen*. Kok: Kampen.

Nederlands Dagblad, 4 september 2008

Tijdschrift van de historische vereniging Roon. *Zuster Michielsen*. Jaargang 30, nr. 1. September 2008.

Wegwijs Evangelische Gemeente “Eben Haëzer” Roderesch, 8 augustus 2005

<http://www.nd.nl/artikelen/2008/september/04/osborn-werd-nauwelijks-geduld-in-groningen>

Diverse gesprekken met leden en oud-leden.